GRIGORE BĂJENARU

BANUL MĂRĂCINE

28

CLUBUL TEMERARILOR

GRIGORE BĂJENARU

BANUL MĂRĂCINE

Volumul 2

Colecția
CLUBUL TEMERARILOR
NR.28

virtual-project.eu

București - 1967
EDITURA TINERETULUI
Redactor responsabil:
IORDANA URECHE
Tehnoredactor:
GABRIELA ILIOPOLOS
Coperta de
ALBIN STĂNESCU

•

De data aceasta, bătrânul vodă Basarab, pentru întâia oara în domnia sa, nu mai plecă la război. Anii mulți și grei ce trecuseră peste capul său albit, precum și metehnele ce-i rămăseseră în urma rănilor primite în luptele de demult îl împiedicau.

— Dar merg feciorii mei, avându-i în frunte pe Nicolae-Alexandru vodă și pe banul Vlad Mărăcine! grăi Basarab râzând.

— Toți la un loc nu facem cât Basarab vodă singur, când era în zaua măriei-sale! îi luă vorba din gură banul Mărăcine.

— Nici pomul bătrân nu mai dă spre sfârșitul vieții sale roade ca în tinerețe. Vorba din bătrâni: „Viața omului, ca și a pomului”. Eu ce am avut să vă spun, feții mei, v-am spus. Tătarii sunt viteji și vicleni, să știți. Și cum v-o mai lumina Dumnezeu.

Toamna acelui an părea o vară prelungită în neștire. Vremea caldă și prietenoasă nu cerea încă straie grele și oștenii se mișcau în toată voia. Copacii își păstraseră bogăția de frunze, numai că verdele pălise sau ruginise, iar vântul parcă aștepta o poruncă ce întârzia să sosească, spre a porni să-și abată grozava tărie printre crengi și să alunge foile veștede, care întocmai unor păsări desprinse din basme nu știau să zboare decât de sus în jos spre pământ. În drumul lor, oștile românești nu întâmpinară nici picior de tătar. De abia în Dobrogea, spre miazănoapte, aproape de începutul gurilor Dunării aflară știri despre acești cotropitori puși pe omoruri și prădăciuni. Călărașii înaintau ușor în pas domol ca de recunoaștere.

— Avurăm parte de vreme bună până acum, începu banul Vlad Mărăcine vorba.

La care măria-sa Nicolae-Alexandru răspunse:

— De ar mai ține așa încă pe cât a fost de când am pornit la drum, ar fi bine. Dar cred că de-acum încolo începe greul.

— Tătarii și-au lăsat semnele trecerii. Sate pârjolite, puțuri spurcate cu mortăciuni și otravă… și pustiul în urma lor, grăi mai departe banul.

Iar voievodul îi răspunse, înăbușindu-și un oftat:

— O neliniște, ce m-a cuprins și parcă-mi apasă sufletul, vrea să-mi dea de veste că nu peste multă vreme ne vom ciocni cu ei. Deci să fim cu mare luare-aminte la cel mai mic semn, la cel mai neînsemnat zgomot.

Și, ridicând dreapta, opri convoiul și spuse:

— Voi, cei zece călărași din dreapta, faceți calea-n-toarsă, dați ocol satelor și pădurilor din împrejurimi și veniți să ne spuneți ce ați găsit, iar noi vom merge în același pas domol, așa că ne puteți ușor ajunge din urmă.

Dar iată că hăt, departe, în fundul drumului pe care mergeau, se ivi ceva ca un nor negru ce înainta fără prea mare grabă. Oștenii români se opriră din nou și Nicolae-Alexandru vodă grăi cu nedumerire:

— Ce-ar putea să fie acel nor care se mișcă într-acoace, bane? Tătarii cumva?!

— N-aș crede, măria-ta, răspunse Mărăcine, după ce scrută zarea cu privirea sa ageră. Prea vin încet. Și apoi ce se vede, nu pare a fi pe cai. Tătarii nu vin decât călare și nu descălecă decât la mare impas!

— Așa-i! Atunci?

— Eu zic să fim gata de luptă totuși și să pornim în goană către norul care se vede. Că până ajungem în apropiere s-o desluși ce este și atunci om vedea ce avem de făcut.

Și, după sfatul banului Mărăcine, porniră în trap cu săbiile scoase. Dar, apropiindu-se, mare nu fu mirarea lor să vadă că norul se destramă în pâlcuri de români în cămașă și în izmene cu coase, securi, seceri și toporiști, cu părul vâlvoi și aprinși la față de o aprigă mânie.

— Încotro, oameni buni? întrebă voievodul.

— După tătari, boierule! răspunse acela ce părea căpetenia lor.

— Ca și noi! Acu’ e vorba: unde sunt tătarii? La răsărit, încotro mergem noi, sau la apus, unde ați pornit voi?

— S-au revărsat puhoi peste tot, boierule, da’ stau ascunși și ies la jaf când le vine bine, mai mult noaptea. Da’ noi am aflat că sunt în mare mulțime taman în locurile dinspre care veniți domniile-voastre.

— De-i așa, să ne așteptăm oamenii trimiși în iscoadă. Descălecați, copiii mei, dar fiți gata cu pala în mână!

Abia spre seară se întoarseră cei zece călăreți, având unul mai mult cu ei.

— Ce-i cu omul acesta, după straie român, dar după înfățișare tătar? întrebă Nicolae-Alexandru vodă cu uimire.

— Măria-ta, au fost trei, dar cu ăilalți doi, neînțelegându-ne, i-am trimis pe ceea lume și l-am păstrat pe acesta, care-i mai de

Doamne-ajută ceva! Tustrei erau îmbrăcați cu straie românești, crezând că au să ne înșele. Dar chipul lor i-a trădat.

— Ce ați aflat de la ei?

— Numai de la ăsta, măria-ta! I-am făgăduit viața și ne-a spus tot după ce i-am tăiat pe ăilalți în fața sa. L-am luat cu noi, că de nu s-or adeveri cele spuse de el, îl trimitem pe loc să le țină de urât celor doi!

— Și ce-a spus?

— Că tătarii se află strânși toți în tabără dincoace de gurile Dunării, lângă Tulcea. Sunt puși pe jaf și ce strâng trimit peste hotare. Acu' va să se lase în ținuturile de lângă Dunărea Veche, după cum spune prinsul nostru, ca să prade ce a mai rămas de prădat.

— Și-acum unde se află vrăjmașii?

— Ne duce el într-acolo, măria-ta!

— Să pornim dară, că destul ne-am odihnit!

Oastea română se adăposti în spatele unor movile de piatră, acoperite de tufe și arbori pitici. În față se întindea câmpia până în depărtări, arsă de soarele toamnei încă în putere. Dar pe ea, afară de doi-trei salcâmi răzleți, nimic. Deodată liniștea ce stăpânea ținutul, care părea pustiu, se sparse de tropotul îndepărtat al unor cai iuți, de credeai că cineva bate darabana pe pământ cu o mie de degete odată. Și banul Mărăcine, cuprins de un fior ce făcuse să-i zvâcnească mai repede inima-i vitează, dornică de lupte, strigă:

— Vin tătarii!

— Vină sănătoși! îi răspunse vodă Nicolae-Alexandru îmbucurat, că știu că n-or să mai plece la fel. Apoi întorcându-se către ostași le strigă: Fiți gata, copii! Scutul și spada; numai ochi; caii cu pintenii-n burtă și nu uitați ce v-am spus! De asta atârnă izbânda noastră. Doamne ajută!

Și abia isprăvi vodă, că oștenii români văzură în zare un nouraș ce venea de astă dată vijelios spre movile, mărindu-se uimitor, pe măsură ce înainta. Iar la câteva sute de pași îi văzură pe tătari gonind pe caii lor mărunți și iuți și-i auziră răcnind îndemnuri de luptă.

— Bane, abia mai avu timp să strige Nicolae-Alexandru, domnia-ta iei aripa stângă, iar eu pe cea dreaptă! Fiți gata, copii, caii încordați! Iată-i, hai-daaați!…

Și când tătarii se găsiră la numai treizeci de pași, de i-ar fi prăbușit în ciocnire pe cei aflați în calea lor, brusc oastea română se despică în două și ceata tătarilor se lovi cumplit, spărgându-se de movilele stâncoase într-un vaier înfiorător. Caii căzură unii peste alții, frângându-și picioarele subțiri și prinzându-i pe călăreți sub ei. Și atunci românii, cu strigăte de biruință, se năpustiră asupra lor, trecându-i prin ascuțișul săbiilor ce nu aveau odihnă.

— Pe ei, copii! se auziră românii. Unul să nu scape! Să nu mai cuteze a călca pământul românesc!

Dar și tătarii erau sprinteni și plini de îndrăzneală. Cei scăpați, neatinși din învălmășeala cailor, săriră cu agerime, se strânseră cu o nemaipomenită iuțeală unul lângă altul, cu iataganul în mână, și dându-se toți ca unul deodată la câțiva pași înapoi, cu urlete îngrozitoare de mânie, săriră pe români. Și atunci se văzu în această ciocnire cu tătarii ceva ce nici românii și nici dușmanii acestora nu mai văzuseră. Ca din senin, parcă țâșnind din pământ, se ivi o arătare mătăhăloasă, un uriaș cu părul vâlvoi și cu ochii holbați de furie, purtând cu amândouă mâinile pe deasupra capului o măciucă pe măsura lui, pe care, învârtind-o cu o iuțeală uimitoare, intră în mijlocul tătarilor ca într-o apă, spărgându-le ceata și culcându-i la pământ în câteva clipite ca secerați.

— Uraaa, Măciucă, trage-i, Măciucă!

Dușmanii rămași în picioare o rupseră la fugă, îngroziți ca de o minune. Dar cu Măciucă nu era de glumit. Pe cât de mare la trup, pe atât de sprinten era la fugă. Din câțiva pași îi ajunse și-i doborî și pe cei rămași, care nu se mai ridicară de la pământ în vecii vecilor. Câțiva tătari scăpară pe caii lor repezi și o rupseră la fugă înapoi cu spaimă în oase pentru toată viața, având ce să-i povestească hanului după această nemaipomenită luptă cu românii.

•

Dar iată că zilele s-au înșiruit mai multe decât se așteptau războinicii. Luptele mărunte de harță ce au urmat și alungarea peste hotar a cotropitorilor le-a răpit multă vreme. Și când au cătat încrustările pe răboj, au băgat de seamă că se află în preajma Crăciunului. Dacă nu dădeau zor cu întoarcerea, sfânta sărbătoare i-ar fi putut prinde pe drum. Iar când oștile intrară în cetatea de scaun, le întâmpinară colindătorii care umpleau

ulițele cu larma lor veselă. Zăpada se așternuse din gros. Tot mai ningea încă, bogat, cu fulgi mari cât floarea de cais; și se stârnise taman acum un pui de viscol ce o spulbera în fața cailor, care începură să strănute zgomotos. Banul Mărăcine mergea pe calul său negru ca smoala, țintat cu stea albă în frunte, cu botul și urechile albe și cu dreptul din față pintenog. Era mai nerăbdător ca niciodată să ajungă la vodă, ca apoi să se repeadă la biserica Sîn Nicoară. Se afla în stânga lui Nicolae-Alexandru vodă, care călărea un roib cu părul luciu, de ai fi zis că-i dat cu cine știe ce unsori rare. Avea măria-sa chef de vorbă și nu-și putea lămuri de ce banul este atât de tăcut în această seară, când toată suflarea trebuia să fie veselă și pusă pe petrecere, mai cu seamă că luptele se sfârșiseră cu bine.

— Bane, mi-a plăcut mai mult ca niciodată Măciucă al domniei-tale.

— Și mie, măria-ta, încuviință banul. A voit să ne arate ce poate și ce nu ne-a putut arăta la Posada!

— Și de n-aș ști că-l socotești ca pe un frate bun, mai că ți l-aș cere pentru curtea mea!

Aci Mărăcine tresări din toropeală:

— Măria-ta, zise el, ar fi ca și când mi-ai lua mâna dreaptă.

Vodă Nicolae-Alexandru râse subțire:

— Asta-i, bane, ca și când mi-ai spune că Răduțu, fratele de lapte al domniei-tale, ți-e stânga!

— Mai așa, mărite stăpâne! râse de astă dată și banul.

— Of, bine că am ajuns acasă! Iată, straja ne așteaptă cu porțile deschise.

Nicolae-Alexandru vodă, înălțându-se drept în scări, strigă cu voce tunătoare:

— Bine v-am găsit, flăcăi!

— Să trăiești, măria-ta! țâșni din zeci de glasuri urarea oștenilor.

Dar, ca la o poruncă neauzită, oastea nou sosită își îndreptă privirile spre palatul domnesc. Vodă Basarab bătrânul îi privea din pridvor cu bunătate părintească și-i aștepta cu nerăbdarea lui dintotdeauna. Și atunci toți, ca la aceeași poruncă, izbucniră într-o urare caldă, ce le venea din adâncul sufletului pentru bărbatul care le ridicase țara la cinstea de care se bucura acum:

— Să trăiești întru mulți ani, măria-ta!

•

Sosit în mare grabă la biserica Sîn Nicoară, banul Mărăcine nu mai trebui să-și piardă vremea bătând în poartă și așteptând să i se deschidă. Porțile erau date de perete și biserica deschisă pentru slujba de seară. Din tindă, Vlad aruncă o privire în sfântul lăcaș, crezând că o va vedea pe aceea pe care sufletul său o dorea cu atâta putere în acele clipe, dar biserica era goală.

„Așadar, toți se află încă în casa părintelui Antonius”, cugetă banul și, din câțiva pași, fu la ușă, ciocăni și o deschise fără să mai aștepte a fi poftit de nimeni.

În încăpere însă nu se aflau decât abatele și părintele Ambrozius Chelarul.

— Plecăciune, cuvioși părinți! îngână banul. Și bine v-am găsit.

— Bine-ai venit, bane, îi răspunse Antonius după vreme îndelungată foarte.

— Războiul știi când începe, părinte, dar când sfârșește niciodată. Dar unde-s oaspeții sfinției-tale?

Antonius dădu din cap cu amărăciune, oftă și spuse în șoaptă, de parcă ar fi rostit o mare taină:

— Cred că au sosit de mult în Francia!

Banul rămase ca trăsnit. De abia putu să rostească cu glasul răgușit și sugrumat de supărare:

— Cum așa? Când au plecat? Și de ce au plecat?

— O, fata n-are nicio vină! Dacă ar fi fost după ea, te-ar fi așteptat până-n veac! Dar, după ce au trecut trei săptămâni de la plecarea domniei-tale, fratele ei a dat semne de nerăbdare și a spus întocmai ce spuseși odinioară domnia-ta, bane: „La război știi când pornești, dar când te întorci niciodată. Luptele acestea cu tătarii pot dura și un an. Ai noștri ne așteaptă îngrijorați, iar noi zăcem pe aici, fără de niciun rost!” Așa a vorbit Charles de Valois, iar ceilalți i-au ținut hangul. Fata s-a împotrivit din răsputeri sărmana; ea ar fi voit să rămână singură aici și să te aștepte. Dar ei au luat-o cu de-a sila.

— Ah, părinte, părinte, se căină banul rănit în suflet, cu de-a sila trebuia s-o ții sfinția-ta și să mi-o păstrezi, așa precum te-am rugat din inimă când ți-am încredințat-o.

— Ești nedrept cu ea, o judeci cu mare greșeală, bane, să știi! Fata nu putea face nimic.

— De ce?

— Pentru că cei patru însoțitori ai ei, dându-și seama că Maria are gânduri de fugă, au legat-o și au ținut-o închisă în casă până în ziua plecării!

— Ah, de l-aș avea în mână pe acest Charles de Valois, l-aș strivi ca pe un șarpe veninos ce este!

— Liniștește-te, bane! Bea, te rog, această licoare gălbuie. Așa, și gândește-te că în viață ne așteaptă multe împrejurări bune sau rele, la care nici n-am visat vreodată; iar ele sosesc atunci când ne așteptăm mai puțin! Dar acestea vin pe rând: când rele, când bune! Eu sunt încredințat că nu se poate, după această grea încercare prin care a trecut și trece încă sufletul domniei-tale, să nu se ivească și împrejurarea cea bună care să-ți îmbucureze inima, făcându-te să uiți toată amara supărare de astăzi.

• CAPITOLUL III

În care lucrurile par a se îmbunătăți întrucâtva născând nădejdi în sufletul banului Mărăcine.

Primăvara anului 1346 părea că se înstăpânise de-a binelea în Țara Românească. Luna lui Mărțișor venise cu zile zbârlite nu numai cât ținuseră babele, dar chiar și spre sfârșitul ei.

Dar Prier, care era la mijlocul primăverii, se arătase cu soare puternic și totuși dulce; pomii, dezgoliți până mai ieri, primiseră deodată podoabă albă, ca prin farmec, peste noapte, de parcă s-ar fi scuturat deasupra lor tot omătul unei ierni darnice peste fire. Berzele se așezaseră temeinic la casele din anii trecuți, ca și rândunelele, care-și făceau acum de lucru pe la cuiburi, astupând cu dibăcie crăpăturile sau durându-și alte adăposturi noi în cea mai mare grabă. Liniștea domnea pretutindeni în Țara Oltului, și oamenii harnici începuseră să se pregătească de muncile ce-i așteptau: pe ogoare și în grădini, în livezi și în păduri. În dimineața aceea călduță cu cer senin, fără un fir de nouraș și fără o adiere, banul Mărăcine coborî cu pași rari scara înaltei sale cule din Craiova și se duse de-a dreptul în grădina din spatele casei. Ochii i se bucurau adânc de priveliștea ce i se înfățișa: cireșii parcă erau niște mirese uriașe de basm ce ședeau șăgalnic într-un picior, oprite astfel parcă într-o horă mare de un vrăjitor poznaș. Iar zumzetul albinelor, pornite din revărsatul zorilor în colindă, îi sfârâiau adormitor pe la urechi, îmbiindu-l la visare. Se opri sub cel mai bătrân cireș sădit chiar de el, acolo, în anii copilăriei, și respirând cu nesaț mireasma suavă a florilor cugetă: „Doamne, câtă frumusețe e în această lume… și cum trecem pe lângă ea, de multe ori fără a o lua în seamă! Și la fiecare curgere de vreme din an găsești alte și alte frumuseți și bogății, și toate sunt în continuă schimbare, doar frumusețea e veșnică, nepieritoare!” Dar din toropeala ce părea să-l copleșească, iată că-l trezi un glas cunoscut, prietenos:

— Bună dimineața, cinstite bane!

— Ehei, vezi, și nu-ți vine să crezi! Sărutăm dreapta sfinției-tale, părinte Antonius! Dar ce vânt te-a suflat de la Curtea de Argeș la Craiova în miez de primăvară?

— Vânt bun, bane! Și a venit cu adierea sa tare de departe… Tocmai din Francia!

Banul Mărăcine se încruntă o clipă și îndată veni mai aproape de preot:

— Ce vrei să spui, părinte?

— Vești de la Paris, bane!

Mărăcine își duse brusc mâna la inimă, ca și cum ar fi voit să-și potolească bătăile prea repezi.

— De la ea?

— Ca și de la ea! De la fratele ei!

— Îndrăznește acest răuvoitor al meu să-mi trimită vești? Ce mai vrea oare acest om, pe care eu l-am privit cândva ca pe un iubit cumnat?

— Citește, bane, ce-ți scrie Charles de Valois, rudă îndeaproape cu regele Filip al VI-lea al Franciei.

Și banul Mărăcine citi cu glas tare și cu adâncă uimire:

„Prea respectate seniore bane, Vlad Mărăcine,

În curgerea vremii, cât am stat la Curtea de Argeș, pe când senioria ta erai la luptă cu tătarii, am aflat multe lucruri de bine despre Țara Românească, despre vitejia și îndrăzneala românilor în luptele ce le-au dat cu vrăjmașii și mai cu seamă despre neasemuita vitejie a domniei-tale și a oamenilor ce-ți sunt îndeaproape prieteni. Preaiubita noastră țară Francia se găsește de o vreme la mare și greu impas din pricina anglilor care au cotropit-o și vor să-i răpească bunul cel mai de preț al unui popor: *libertatea.*

Francia nu mai poate face față luptelor fără ajutor dinafară. Mulți din multe țări ne-au sărit întru ajutorare, dar avem nevoie de și mai mulți. Te rugăm ca pe un adevărat și iubit frate, bane, să ne întinzi puternica domniei-tale mână de ajutor, luptând alături de noi pentru libertatea Franciei noastre prea iubite. Cândva s-ar putea să-i venim și noi în ajutor țării domniei-tale de va avea vreodată nevoie de ajutorul nostru!

În împrejurarea că vei privi cu bunăvoință rugămintea noastră, părintele Antonius îți va da toate lămuririle ce le vei cere.

Rămân al domniei-tale, ca un adevărat și bun frate,

Charles de Valois”.

— Ei, ce spui, bane, de această scrisoare? întrebă Antonius pe Mărăcine, care rămăsese pe gânduri și își pierduse privirea în fundul zării albastre, fără să vadă nimic însă.

Scrisoarea lui Charles de Valois îi răscolise sufletul și-i deschisese rana ce i se păruse vindecată.

Își întoarse ochii pătrunzători către preot și spuse într-un târziu:

— De Maria de ce nu pomenește nimic, părinte? Și ea de ce oare n-a folosit acest minunat prilej pentru a-mi trimite o știre cât de mică, două-trei vorbe acolo, măcar?

Antonius zâmbi cu înțelegere, oftă și dete răspunsul:

— Dacă te poftește în Francia, bane, se cheamă că o vei vedea și pe Maria și vei putea sta de vorbă cu ea nestingherit și îndelung.

Banul rămase o vreme pe gânduri și întrebă:

— Cine ți-a adus această scrisoare?

— Au venit alaltăieri doi oameni de la Paris trimiși de Charles de Valois la mine, la Sîn Nicoară, ca din partea episcopului, chipurile, cu treburi bisericești. Ei știu mai multe decât e scris pe sulul de vițel, dar ți le vor spune prin viu grai. Întrebarea este dacă primești să le dai ajutorul cerut sau nu.

— Dar mai încape vorbă, părinte? Când a dat înapoi vreun român de la o astfel de treabă, că doar ne cunoști de zeci de ani. Numai că aici nu pot hotărî eu, de unul singur, ci e nevoie de încuviințarea măriei-sale, Basarab Vodă. Însă eu voi veni la Curtea de Argeș cu oamenii mei de nădejde, pregătit ca de plecare pentru un drum lung.

•

Mare fu uimirea și bucuria banului Mărăcine când sosi la Curtea de Argeș și văzu că unul din cei doi oameni veniți în solie era părintele Honoré, însoțitorul Mariei de acum un an. Zâmbind cu plăcere, Vlad întrebă nerăbdător:

— Ce face domnița Maria de Valois, părinte Honoré?

— Vă așteaptă cu mare nerăbdare în Francia, bane!

— Așa să fie? se bucură Mărăcine. Dar despre asta vom sta de vorbă pe îndelete mai târziu. Acum să purcedem la treabă!

Înainte de a da ochii cu măria-sa Basarab vodă voi să știu cu de-amănuntul tot ce am a-i spune și a-i cere. Așa că, cinstiți soli ai lui Charles de Valois, vă ascult!

Părintele Honoré îi grăi cu glasul scăzut:

— Povestea războiului pustiitor pentru noi dintre regii Franciei și ai Angliei este veche și lungă. Filip al IV-lea cel Frumos, fostul nostru rege, murind destul de tânăr în 1314, îl lăsă moștenitor pe cel dintâi fiu al său, Ludovic al X-lea, care muri la numai doi ani de domnie, fără să aibă urmași de parte bărbătească. A lăsat o fată. Atunci fratele lui Ludovic, deci al doilea fiu al lui Filip, numit tot Filip, a făcut în grabă o adunare din cei mai de seamă nobili și clerici ai țării, hotărând că în Francia o femeie nu se poate urca pe tron. Și bineînțeles că s-a urcat el sub numele de Filip al V-lea. Dar iată că și acesta a avut parte de domnie scurtă, murind după șase ani, fără să aibă nici el moștenitori bărbați. Acum a venit rândul celui de al treilea fiu al lui Filip al IV-lea cel Frumos, adică al treilea frate mai mic al celorlalți doi regi. Acesta se numea Charles și semăna cu taică-său, de aceea i-au spus și lui „cel frumos”. Aici, părintele Honoré se opri o clipă, oftă adânc și continuă: E, dar se vede că un blestem groaznic căzuse pe urmașii lui Filip al IV-lea cel Frumos, că și acest ultim rege Charles muri în scurtă vreme, fără moștenitori de parte bărbătească. Acum totul se arăta foarte încurcat pentru tronul văduv al Franciei. Pe cine să aleagă de urmaș al lui Filip al IV-lea cel Frumos și al fiilor acestuia? De la Filip cel Frumos mai rămăsese numai o fiică, Isabela, acum regina Angliei și mama regelui Eduard al III-lea de astăzi al Angliei, care poartă în vine sânge de francez. Încântătoarea regină Isabela n-a moștenit de la tatăl său, fostul rege Filip cel Frumos, numai înfățișarea atrăgătoare, ci și unele din apucăturile acestuia. Dacă regele Eduard al II-lea al Angliei ar fi știut pe cine ia lângă el pe tron s-ar fi cutremurat și s-ar fi lepădat ca de satana, căci soția lui, Dumnezeu știe pentru care pricină, l-a ajutat din toate puterile pe bietul ei soț să se ducă pe lumea cealaltă cât mai degrabă, dându-i să bea otravă.

— Ce-i drept, cinstită familie de regi! se miră banul Mărăcine. Și acum?

— Isabela, în urma hotărârii luate de adunare, nu poate domni în Francia. Dar tânărul rege Eduard al III-lea, fiul ei, socotește că e dreptul lui să fie în același timp și regele Angliei și al Franciei.

În vremea aceasta, adunarea franceză de nobili și clerici a încredințat coroana Franciei bravului nostru rege, Filip al VI-lea de Valois, supranumit cel îndrăzneț, vărul bun al lui Filip al IV-lea cel Frumos și unchiul lui Eduard al III-lea al Angliei, socotind pe bună dreptate că Isabela, neavând drept la tronul Franciei, nici nu poate să i-l dea fiului ei, Eduard al III-lea. Și de aici toată dihonia. Eduard al III-lea al Angliei, pe jumătate francez, mai este și vasalul regelui Filip al VI-lea de Valois al Franciei prin pământurile ce le stăpânește în țara noastră. El însă, furios la culme că nu a fost ales rege în Francia, a început războiul, spre a-l alunga pe Filip, unchiul său, și a-i lua tronul.

— Și a pătruns în Francia? întrebă banul Mărăcine.

— Da. A fost mult ajutat și de trădarea unor nobili de-ai noștri, care nădăjduiau să tragă foloase mai mari dacă Eduard al Angliei va ajunge rege și în Francia.

— Am înțeles, părinte, totul. Așteaptă aici! Mă duc la vodă Basarab.

— Câți ostași te gândești, bane, să iei, dacă mi-e îngăduit să fac întrebarea?

— Cam la un sfert de mie. Altminteri ce ajutor i-aș putea da măriei-sale Filip? Dar de ce ai rămas pe gânduri, părinte Honoré? Ți se par puțini?

— Prea puțini pentru o oaste și prea mulți pentru o solie. Cum ne vom putea strecura prin țări străine și ce vom spune ca să fim crezuți că ne ducem pentru ce ne ducem?

— Este drept ce spui sfinția-ta. După ce am să-i cer lui vodă încuviințarea plecării, am să-i arăt și temerile noastre. Nu se poate să nu găsească măria-sa ceva care să ne vină în ajutor!

Și banul, ridicându-se, se îndreptă spre ușă, parcă mai ușor și mai sprinten ca niciodată. Dar când deschise ușa cum obișnuia, cu grabă, și ieși în tindă, fu cât pe-aci să se lovească de un călugăr ce se străduia să aprindă un sfeșnic din dreapta canatului ușii. La lumina lumânării, ce abia apucase să-și înalțe flacăra pâlpâind, banul Mărăcine zări un chip tânăr, bălai, cu ochii verzui, plini de sfiiciune. Călugărul grăi șoptit în latinește, de parcă ar fi rostit o rugăciune:

— Domnul cu voi!

— Bună seara! grăi apăsat banul cu atâta tărie, încât flacăra luminii șerpui ca bătută de vânt. Cine ești sfinția-ta, părințele? Că nu te-am mai văzut pe-aci?

Înainte însă de a veni răspunsul celui întrebat, ușa se deschise și în pragul ei se ivi părintele Antonius, care dete grăbit lămuriri banului.

— E fratele Pietro, nou la noi în ascultare! E italian de neam, dar a trăit mai mult la mănăstirile din Ungaria!

— Aha! dădu din cap banul și adăugă cu două înțelesuri: Apoi, dacă nu știe încă românește, cred că are să învețe repede, că limbile noastre se aseamănă foarte! și ieși în mare grabă.

•

Basarab vodă ascultase tot ce-i spusese banul Mărăcine, fără a-l întrerupe o clipită măcar. Acum privea pe fereastră și nu spunea nimic. Banul, cu inima strânsă de grijă că vodă nu-i va da învoiala cerută, își frământă căciula în mână, până-i căzu pana verde de cocoș sălbatic.

Într-un târziu, bătrânul voievod grăi tărăgănat:

— Cred, Vlade, că de-ar fi trăit taică-tău, preaiubitul meu sfetnic, Radu Mărăcine…

— S-ar fi învoit să plec, măria-ta! îndrăzni banul să-i ia repede vorba din gură.

— Taman asta voiam să spun și eu! râse Basarab.

— Să trăiești, mărite stăpâne! strigă banul vesel, mai tare decât s-ar fi cuvenit

— Dacă mi se cere un ajutor din partea unor rubedenii îndepărtate, și-l putem da, apoi nu se cade a le lipsi pe aceste rude de ce ne cer. Întrebarea este numai dacă-l putem da.

— Cu prisosință, luminăția-ta! Să ne vedem noi acolo și apoi lasă-i pe dușmani pe mâna noastră!

— Bine ar fi, bane, să vă vedeți acolo!

Mărăcine adăugă cu grijă:

— Tocmai aici e clenciul, măria-ta, asta-i tot ce ne pune pe gânduri. Să ne înveți, luminate stăpâne, cum s-o scoatem la capăt, ca să ajungem cu bine în Francia la regele Filip al VI-lea!

— Mai întâi de toate, începu Basarab vodă, să vă împărțiți și să mergeți în cinci pâlcuri de câte cincizeci de oameni risipiți, fiecare ceată pe alte căi, prin alte părți de țară. Eu am să chem diacul să vă facă pentru fiecare ceată câte o carte către măria-sa Filip de Valois, precum că-l rog să-mi dea cu împrumut o sută de mii de galbeni pe timp de doi ani, fiindu-mi de mare trebuință neîntârziat. Aceste cinci cărți bane, va să le păstrați ca pe ochii

voștri din cap, că numai cine are carte are parte și la domnie, și la judecată, și peste hotarele țării sale, așa să știi!

— Da, măria-ta!

— Dacă vă va opri cineva cu sila pe undeva, arătați cărțile de la mine. Dar să nu vă semețiți și să nu puneți mâna pe palå decât la mare nevoie. Pe cât se poate, să treceți nebăgați în seamă. Și nu uitați, la înapoiere, să-i cereți cărți de trecere și măriei-sale Filip!

— Am înțeles, luminate stăpâne!

— Cătați să aveți buni oameni de legătură în cetățile prin care veți trece și pe care le veți hotărî voi mai dinainte. Oameni de nădejde, care să se întâlnească între ei pentru știri și toți să țină legătura cu domnia-ta. Iar laolaltă să nu vă strângeți decât la hotarul Franciei. Abia acolo veți putea răsufla în voie și veți putea merge toți împreună, nestingheriți de nimeni.

— Thiii, asta e, măria-ta, și necum altfel, strigă bucuros banul, învăluindu-l pe vodă într-o privire plină de respect și admirație.

Vodă ridică mâna:

— Să-ți ajute Cel de sus, așa precum îți doresc eu, și-om mai vorbi. Până atunci am a-ți mai da câteva povețe pentru drum și mai cu seamă pentru lupta în care ai să te întreci cu angli. Vezi că apusenii au alt fel de a se lupta decât noi răsăritenii. Și tocmai aicea mi-e nădejdea de biruință, cu toate că sunteți puțini. Iată, dragul meu, ce cred eu că e bine să faceți! Și vodă Basarab, rotindu-și privirea ageră de jur împrejurul încăperii, începu să calce cu pași rari și să vorbească cu glas scăzut, ca de taină, cu toate că nu-i putea auzi nimeni.

În prima clipită, când măria-sa deschisese gura să vorbească, se auzi un răpăit de ploaie repede; ca un vuiet ușor venit grăbit dinspre munte. Un fulger scurt spintecă cerul, luminând viu încăperea pentru o clipă și peste puțin se auzi un bubuit îndepărtat, ce stârni ecouri în văi.

Amândoi bărbații își încrucișară privirile, uitându-se apoi pe fereastră. Vodă spuse ca în vis:

— Auzi, Vlade, primul tunet din anul acesta! De-abia acum putem spune că a venit de-a binelea primăvara!

• CAPITOLUL IV

În care aflăm întâmplări neașteptate, ce se ivesc în drumul călătorilor noștri, punându-le vitejia la grea încercare, și vedem cum, uneori, un brici tocit poate face mai mult decât o spadă bine ascuțită.

— Rău ai făcut că nu m-ai întrebat și pe mine, măria-ta! Hai, doi popi, ăi mai bătrâni, treacă-meargă, dar trei popi în aceeași ceată, zău așa, prea e de tot. Ce nevoie aveam și de tinerelul ăsta, abia pripășit pe la noi, Petre sau cum naiba îi zice?

Cel ce rostea cu atâta supărare vorbele acestea era uriașul Măciucă, dus de un cal cu greu aflat în cuprinsul țării pe măsura lui. Banul Mărăcine șopti, aplecându-se spre urechea tovarășului său:

— Ai încredere în mine, frate Măciucă! Doar știi că eu nu fac nimic fără rost. Tu cată numai să fii cu ochii în patru la tot ce se petrece, oricât de neînsemnat lucru ți s-ar părea. Căci din cele crezute de neluat în seamă se ivesc de multe ori cele mai mari primejdii.

•

După sfatul lui Basarab vodă, cei două sute cincizeci de voinici se împărțiră în cinci cete de câte cincizeci, toți călări, având pe deasupra câte încă zece cai necălăriți și câte două care ușoare cu coviltire, în care își aveau păstrate, ferite de vedere, de-ale mâncării și mai cu seamă uneltele lor de luptă: spade bine ascuțite, arcuri, săgeți, ghioage și sulițe. Cei trei preoți, care făcuseră atâta necaz uriașului nostru, călăreau la mijlocul cetei și sporovăiau de mama focului într-o limbă pe care numai banul o putea înțelege. Degeaba trăgea Măciucă cu urechea, doar o prinde ceva, nu pricepea o iotă. Cei doi bătrâni erau mai guralivi. Cel tânăr, Pietro, vorbea mai greu: mai mult tăcea și părea dus pe gânduri.

Înaintau prin ținuturile maghiare și până acum nu li se ivise în cale nicio piedică. Ajunseră nesupărați de nimeni până în apropierea Debreținului. Aici trebuiau să facă iarăși popas și să se întâlnească cu opt oameni de legătură ai celorlalte patru cete hotărâți la plecare, câte doi de ceată. Ostașii banului erau plini

de voie bună, și, ca să le treacă timpul mai repede, se țineau de glume. Măciucă se îndepărtase de banul Mărăcine și călărea în dreptul preoților papistași. Lângă el mergea cu mâna stângă în șold, vorbind vrute și nevrute, Calomfir, un flăcăiandru din Craiova, care se ținea așa de zdravăn și de mândru în șa, de parcă ar fi fost născut călare. Se ciorovăia de zor cu Măciucă, acum cu chef să-l necăjească pe tânărul său tovarăș de drum. Auzind râsete, banul își struni puțin armăsarul negru, care-și încetini pasul și-l aduse tocmai lângă cei doi.

— Așa te vreau, frate Măciucă! spuse Mărăcine, zâmbind la râsetele oștenilor. Dar care-i povestea de v-ați înveselit așa?

Icnind de râs, Măciucă spuse, ștergându-se la ochi de lacrimi cu podul palmei:

— Auzi, măria-ta, ce-i trece prin cap lui Calomfir? Cică el nu se lasă pân' nu s-o întoarce din Francia cu o fată de acolo!

— Ei și?

— Apăi eu l-am întrebat cum se va înțelege cu dânsa!

— Și el?

— E, cică până una-alta, o să-l roage pe părintele Onofrei, sau cum naiba îl cheamă pe limba lui, să-i fie tâlmaci, că la dragostea adevărată cică n-ai nevoie de prea multă vorbărie. I-a căzut mintea-n călcâie, ce mai încoace-ncolo! Și apoi asta încă n-ar fi nimic, măria-ta, dar eu l-am întrebat: „Cu ce ai s-o ții, mă?”

— Ei, îi luă banul partea lui Calomfir, da' ce, el n-are nimic?

— Are, măria-ta, cum să n-aibă, are curtea plină de… bătătură!

Măciucă și Calomfir se porniră amândoi pe râs strașnic.

— Și? îl zgândări banul înveselit.

— E, mai are și o capră… și oi mai puține!

Iarăși râsete.

— Nu te-am știut atât de poznaș, măi Măciucă! zise banul. Lasă omul în pace! Dacă i-o cădea cu tronc vreo fată din Francia și ne-om întoarce cu bine acasă, crezi tu că n-am să-i port eu de grijă?

— Așa, așa, măria-ta. Să trăiești trei vieți că-mi ții partea, se bucură Calomfir.

— Măciucă, spuse de astă dată mai încet banul Mărăcine, lasă-ți popii în plata Domnului și vin după mine, că avem ceva de taină.

Și banul, strângând puțin în pinteni burta negrului, porni de unde venise, iar îndată după el sosi și Măciucă.

— Mergi mai strâns lângă mine, grăi banul. Așa! Și acum ascultă: cei doi popi bătrâni e firesc să meargă cu noi, că doar ei ne-au chemat și ne călăuzesc în Francia; iar pe cel tânăr, Pietro, pripășit de curând la Curtea de Argeș, a stăruit să-l iau părintele Antonius, care spunea că ne poate fi bună călăuză prin țara ungurească.

— Dar de ce să meargă cu noi și nu în altă ceată, care n-are niciun fel de popă! se miră Măciucă.

— Ei, vezi, aici e aici, răspunse Mărăcine. Mi s-a părut de la început cam ciudată rugămintea prea stăruitoare a lui Antonius ca să-l iau cu noi. Și atunci l-am luat chiar în ceata noastră, spre a-l avea în ochii mei tot timpul. E mai sănătos!

•

La Debrețin oștenii se împrăștiară ca puii de potârniche la vreo trei hanuri aproape unul de altul; iar banul Mărăcine cu ai lui preoți și încă vreo cinci oșteni de nădejde se opriră la „Pajura de aur”, unde cerură hrană și adăpost pentru ei și cai. În aceeași noapte și a doua zi, în zori, mai picară pe rând, la scurtă vreme unii de alții, opt oșteni călări, trudiți de drum și înfometați. Îmbucară ceva grăbiți și căzură istoviți de somn. La ceasul prânzului, în odaia cea mare cu mese a hanului, se întâlniră ca din întâmplare cei ce se vorbiseră să se întâlnească încă de acum câteva zile. Schimbară câteva vorbe: toate erau bune și mergeau pe făgașul dorit. Oprirea următoare se hotărî la Buda. De plecat vor începe să plece pe rând, mai departe, însă aceasta abia a doua zi, ca să mai capete puteri și în noaptea ce venea.

Dar iată că în dimineața următoare, când banul Mărăcine își adună oamenii ca să-i pregătească de drum, unul dintre ei lipsea: fratele Pietro!

Îl căutară în dreapta, în stânga, pretutindeni, dar zadarnic; parcă intrase în pământ. Atunci Mărăcine îl chemă pe hangiu și-l întrebă dacă nu l-a văzui cumva sau nu știe ceva despre cel pe care-l căutau.

— De cum v-ați culcat aseară, vorbi hangiul, călugărașul de care întrebați a coborât, mi-a cerut calul și a spus că măria-voastră l-ați trimis înainte la o mănăstire din Solnic ca să vă

pregătească popasul următor, precum și c-o vorbă de taină pentru părintele stareț!

— Aha, îți mulțumesc, prietene, pentru știre! S-ar putea să se ducă în altă parte, dar s-ar putea să se ducă și chiar acolo unde a spus, închipuindu-și că noi nu vom căuta cu totul în alt loc, necrezând că este chiar atât de prost, încât să ne spună adevărul. Dar ori încotro i-ar fi ținta, Tisa tot trebuie s-o treacă pe undeva, pe pod umblător, că înot, călare, nu cred să se încumete. Și pod pe Tisa, în apropiere, nu e decât spre Solnic. Dar de acum înainte ne putem aștepta la orice, continuă banul îngândurat. Trebuie să fim cu ochii în patru și, mai cu seamă, să ne schimbăm hotărârile de care știe și el. Bine că n-au plecat încă oamenii noștri de legătură. Iată că e bună și zăbava câteodată!

Aci se amestecă în vorbă și părintele Honoré, care era mai abătut decât toți:

— Măria-ta, iscoadele mișună pretutindeni, iar veștile către dușmani cred că au pornit din vreme chiar din Curtea de Argeș înainte de plecarea noastră, știri care ajung mai repede decât cele duse de cei mai iuți telegari din lume!

— Cum, părinte? voi să știe banul.

— Duse de porumbei călători, mărite bane!

— Ce porumbei și de unde? se miră banul.

— Porumbeii din cotețele de la biserica Sîn Nicoară, pe care îi crește părintele Antonius.

— Îl bănuiești cumva pe acest cucernic preot?

— Nu pe el îl bănuiesc, dar înainte de sosirea măriei-tale de la Craiova, într-o seară, fratele Pietro, pe care eu l-am găsit acolo, mi-a spus că părintele Antonius e încântat de el, că-i plac porumbeii și că s-a bucurat tare mult când i-a adus din Ungaria două perechi de misirlii. Mare minune dacă din cei patru porumbei n-au mai rămas decât trei sau chiar doi la Sîn Nicoară!

— De-i așa, treaba începe să se încurce. Ce-i de făcut? căzu banul pe gânduri.

Părintele Honoré răspunse cu șiretenie:

— Ceva tot ar mai fi de făcut, bane. Fii bun și vin cu mine, rogu-te, sus, ca scurtul răgaz pe care-l avem să-l folosim cât mai înțelept cu putință.

•

O ploaie repede de primăvară stropise drumurile, înlăturând praful și alungând căldura ce începuse a se lăsa apăsătoare. Călăreții noștri porniseră de la hanul „La pajura de aur” de aproape două ceasuri, când, la o răscruce de drumuri, ce avea înspre apus o dumbravă de stejari, le ieși înainte, ca din senin, o ceată de vreo sută de ostași străini, toți călări, cu un steguleț alb în frunte. La semnul căpeteniei lor, românii, în număr de vreo cincizeci, se opriră. Oșteanul ce purta steagul alb veni înaintea căpeteniei și spuse într-o românească aspră:

— După cum se vede, preacinstiți oșteni, purtăm steag de pace. Dorim a grăi cu măria-sa banul Vlad Mărăcine!

— Grăbiți, dară! spuse răspicat călărețul din fruntea românilor. Eu sunt banul Mărăcine! Voi cine sunteți, ce doriți și mai cu seamă de ce ne opriți din drumul nostru, care ne e tare cu grabă?

— Măria-ta, vorbi mai departe stegarul, iată care este solia mea, poruncită mie de boierii din țara domniei-tale, care și astăzi tânjesc de dorul ei: Danciu și Dionisie! Acești mari boieri, plecați de atâta amar de ani din Țara Românească, vă roagă să faceți un scurt popas, spre a grăi cu domniile-lor ceva de taină!

— Dar ți-am spus că mi-e tare degrabă drumul nostru. La înapoiere, poate! Și așa suntem în întârziere!

— Nu va dura prea mult acest sfat. De știut nu știu, dar presupun că ar voi să se întoarcă în Țara Românească și doresc să capete o povață de la măria-ta!

— Ha, ha! izbucni în râs banul Mărăcine. Ei să capete povață de la mine?! Tocmai ei, care ar putea să-mi fie părinți? Dar cum de au știut domniile lor de trecerea mea prin Ungaria și mai cu seamă prin aceste părți de țară? întrebă Mărăcine.

— Ți-o spun cinstit, bane: de ce mai sunt pe lume iscoadele?

— Așa! Îmi place cum vorbești. Să mergem dară! Câți ostași îmi pot lua cu mine?

Aici stegarul, plecându-și capul într-o parte și privind cam pieziș, răspunse:

— Niciunul, măria-ta! Nu suntem noi destulă pază?

Atunci banul își ridică sprâncenele a mirare și întrebă:

— Asta nu miroase oare a prins? Să merg așa, de unul singur, și să mă las în mâna a doi oameni de care nu mai știu nimic de aproape douăzeci de ani și care știu că nu-mi sunt prieteni?

— Dar nici dușmani nu-ți sunt, măria-ta. Ai să te încredințezi. Să mergem, îți spun eu că e mai bine să nu întârziem prea mult!

Călărașii români fierbeau de mânie, dar căutau să-și stăpânească pornirea de a sări la luptă. Fiecare ar fi avut de furcă cu câte doi potrivnici: floare la ureche pentru ei. Numai Măciucă ar fi isprăvit degrabă cu zece deodată. Dar vezi că porunca era alta și trebuiau să țină seama de ea.

— Bine, încuviință banul Mărăcine, și oamenii mei unde să mă aștepte la întoarcerea mea?

— Aici, măria-ta! Să facă popas aici, în această dumbravă răcoroasă, unde găsesc și un izvor rece și iarbă grasă din belșug pentru cai.

— Rămâneți dar sănătoși, fraților! le ură banul, întorcându-și calul spre ei și făcându-le cu ochiul. Apoi, răsucindu-se iarăși spre stegar, porni cu acesta împreună, urmăriți de ceata călăreților unguri.

După ce se îndepărtară, încât nu se mai vedea în lungul drumului întregul pâlc cât o căciulă, un călugăraș proaspăt ras de lângă părintele Honoré strigă:

— Și-acum, copiii mei, după ei! Slavă Domnului că ne-a tras ploicica de adinioară! Ne luăm după urmele de copite din noroi și om ieși noi la liman în vreun fel. Nu-l putem lăsa în gheara lor pe fratele meu de lapte Răduțu, care și-a luat primejdia asupra lui din dragoste pentru mine. Hai, și Doamne ajută!

Dar n-apucară să pornească bine, că, deodată, înaintea lor, pe de lături, țâșniră din dumbravă ca din arc doi călăreți pe doi cai iuți ca focul ce porniră într-o goană nebună.

Atunci călugărul porunci:

— Ionete, și tu, Pavele, numai caii să cadă, măcar că-i păcat de așa cai.

Și îndată, ca un vifor năprasnic, două săgeți porniră după caii care, în clipita următoare, se prăbușiră în drum. Călăreții lor săriră repede din șa și o rupseră de fugă: unul în dreapta, iar altul în stânga, cu gând să se ascundă în întinderea nesfârșită a pustei. Dar oamenii ageri ai banului Mărăcine îi prinseră îndată.

— Legați-i pe cai, și hai! Îi vom cerceta la cel dintâi popas. Fiecare clipită pierdută poate să însemneze moartea…

•

Prinșii nu se lăsară întrebați de două ori ca să răspundă la tot ce li se ceruse. Astfel, banul Mărăcine află că fuseseră lăsați de

ceata plecată înaintea lor ca iscoade, cu porunca de a fugi în grabă, spre a da de știre asupra mișcării ce o va face ceata banului. Mai spuseră că boierii Danciu și Dionisie îl așteptau pe banul Mărăcine la Solnic și că vor să-l țină ostatec, ca să-i ceară lui Basarab vodă averile ce le rămăseseră în Țara Românească, altminteri îl omoară.

— Eh? oftă banul, auzind această știre, tot e bine! Adevărată vorbă din bătrâni, că de multe ori în tot răul este și un bine. E rău că Răduțu e în mâinile lor, dar e bine că avem destul răgaz să ne descurcăm!

Atunci părintele Honoré spuse, râzând cu mare poftă:

— Văzuși, frate Benedict, adică… bane Mărăcine, că uneori un brici tocit face mai mult decât o spadă bine ascuțită?

— Văzui, părinte, avuseși dreptate, dar și acuma îmi pare rău de barba și de mustățile mele!

— Da, într-adevăr! Și mie mi-a părut rău de așa frumusețe de barbă neagră, dar ce să-i faci? Barba rasă crește la loc, dar capul, odată căzut, nu se mai lipește pe umeri! Și apoi până vei da ochii cu Maria de Valois, o umbră de barbă, cât de cât, tot îți va întuneca obrazul.

— Mă gândesc, părinte, cu mare grijă ca nu cumva păcătosul acela de fratele Pietro să-și dea seama că nu sunt eu cel prins, ci fratele Răduțu.

— Nu cred să aibă îndrăzneala de a ieși atât de curând la iveală. Până atunci cred că noi vom ține în mână toate frâiele!

•

Când cei cincizeci de oșteni români ajunseră la cetatea Solnic-Dobîca se înnoptase, iar poarta era de mult închisă.

Banul Mărăcine bătu în poartă cu mânerul spadei de câteva ori să i se răspundă. O ușiță cât să cuprindă un ochi se deschise încetișor și un glas aspru și neprietenos strigă prin ea:

— Mâine dimineață! și se închise degrabă.

Supărat de această obrăznicie, Vlad bătu de astă dată cu și mai multă putere și vorbi cu glas aspru:

— Avem carte de la măria-sa Basarab vodă al Țării Românești

Ușița din poartă se deschise din nou și același glas lipsit de prietenie răspunse:

— Puteți avea și de la Papa, că tot mâine dimineață vă deschid, și trânti capacul.

Atunci, banul Mărăcine le spuse tovarășilor săi de arme, care fierbeau de mânie:

— Fără îndoială că li s-a dat strașnică poruncă să nu intre nimeni în cetate în această noapte și mai cu seamă noi, ca acei doi tâlhari, Danciu și Dionisie, să-și vadă nestingheriți de treburile lor mârșave. Însă noi vom pătrunde în oraș cu sila și dacă nu le-o plăcea papara ce am să le dau s-o mănânce, să-mi faceți ce-ți vrea! Ascultă, frate Măciucă...

— Poruncă, măria-ta! răspunse uriașul.

— Ia-ți oamenii care-ți trebuie și deschide-ne poarta, dar fără pic de zarvă!

— Am înțeles, stăpâne! Stați în fața porții și așteptați gata de intrare.

Măciucă își trase calul și-l lipi de zid. Se sui apoi pe el și, întinzându-și mâinile lungi ca de gorilă, ajunse la marginea de sus a zidului. Se prinse bine, se aburcă pe zid și își roti cu repeziciune privirile de partea cealaltă. Apoi sări îndată jos înapoi.

— E bine! șopti el. Sunt cu totul patru de strajă. Doi joacă zaruri în odaia de lângă zid, iar doi fac de pază pe lângă poartă. Eu mă arunc dincolo, hăt, departe de poartă, dar mi-ar mai trebui unul ca să isprăvesc repede și fără mult zgomot. Cine se încumetă?

— Vin eu, Măciucă, rosti banul Mărăcine.

Și atunci oștenii murmurară cu adâncă uimire:

— Chiar măria-ta?

— Apoi eu îs cel mai potrivit pentru această trebușoară. Căci eu singur mai cunosc felul de a luptă al lui Măciucă. Așteptați-ne aici, gata pentru orice împrejurare. Hai, Măciucă!

— Stăpâne, lasă-mă pe mine întâi, că de o fi cumva vreo primejdie, s-o înfrunt eu!

Și Măciucă se sui din nou pe cal, se opinti și se lăsă ușor de partea cealaltă a zidului cât era el de lung și de greu. Așteptă câteva clipite cu urechea încordată și apoi șuieră ca un mierloi de două ori. Banul Mărăcine făcu asemenea lui Măciucă și se treziră amândoi față în față în întunecimea de nepătruns ce se lăsase în cetate.

— Închide ochii, măria-ta, câteva clipite și apoi deschide-i iarăși! Numai astfel ne deprindem cu întunericul și putem vedea. Așa! Să le facem mai întâi de petrecanie celor de strajă

când s-or îndepărta de poartă! Hai să ne apropiem ușurel de ei! Așa, amândoi odată, măria-ta. Mâna dreaptă pe gură și în stânga junghiul!

Și cei doi străjeri se prăbușiră amândoi deodată, abia având timp să icnească scurt.

— Ăștia-s gata! șopti Măciucă. Acum hai la prietenii lor care joacă zaruri în odăița de lângă poartă.

De astă dată Măciucă bătu foarte cuviincios în ușă, intră în odaie fără grabă, spuse bună seara în ungurește și când cei doi își ridicară uimiți privirea spre el și-l întrebară ce poftește, acesta, care era cu mâinile goale, ca să nu dea de bănuit, își lăsă greu pumnii asupra capetelor celor doi, trimițându-i în lumea viselor. Două călușuri în gură și două frânghioare desăvârșiră lucrarea uriașului.

— Cheile-s la brâul ăstuia din stânga, zise Mărăcine. Ia-le și hai să deschidem degrabă!

Măciucă luă cheile, deschise poarta mare și grea, iar oștenii pătrunseră ușor în vechea cetate, care dormea liniștită, fără să știe ce se petrece la intrarea ei.

Banul grăi:

— Ionete, Pavele, Predo, și tu, Mihăiță, care știți ungurește, dezbrăcați repede pe acești patru străjeri și îmbrăcați-vă voi cu straiele lor. Apoi luați-le armele și faceți voi de pază, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat! Porunca o știți: nu dați drumul nimănui în cetate până mâine de dimineață!

— ’țăles, măria-ta!

— Iar noi hai spre boierii noștri cei dragi! Noroc cu prinșii de la Dumbravă, ca să nu mai bâjbâim prin întuneric și să ne pierdem vremea căutând. Hai, măi flăcăi, c-am să vă răsplătesc împărătește și am să vă iau la mine în oaste cu plată! le grăi el celor doi unguri.

Drumul către casele boierilor Danciu și Dionisie fu scurt. Se opriră la casa celui din urmă, unde cei doi prinși le spuseseră că era vorba să fie dus banul Mărăcine.

Casa era mare și arătoasă, cu un cat, cu grădină mare în față și înconjurată cu ziduri înalte și puternice. Poarta era încuiată și în jurul ei nu se simțea țipenie de om.

— Să nu aibă niciun fel de pază? N-aș crede! vorbi Mărăcine.

— Pază strașnică, măria-ta, spuse unul din unguri, e în jurul casei, nu la poartă!

— Pesemne că se simte cu musca pe căciulă Dionisie de se păzește atât de strașnic! Iată cum facem, flăcăi! Douăzeci dintre voi înconjurați zidul și păziți-l. Noi, ceilalți, ne aburcăm pe cel din spatele casei și sărim cu toții deodată în grădină, dar cât se poate fără zgomot în timp ce sărim, tu, Calomfire, fă ca pisica, da’ tare, știi colea, ca și cum te-ar fi călcat pe coadă unul cu cizma numa-n ținte. Și ce-o mai fi, om vedea.

Când săriră zidul cei treizeci de oșteni, o dată cu zgomotele de vreascuri rupte și foșnetul de frunze se auzi un miorlăit jalnic, prelung și înfiorător.

Dinspre casă, în aceeași clipă, se înălțară glasuri suduind:

— Ptiu, fir-ați ale naibii, că nu mai poate să ațipească omul o clipă de voi!

Cei trimiși rămaseră pe loc, fără să mai facă o mișcare. Apoi, când prinseră cu urechea sforăit care începea ușor și întretăiat și se sfârșea într-un grohăit porcesc, ostașii, la un semn al banului Mărăcine, săriră ca din arc asupra celor trei paznici și-i legară fedeleș. Casa avea niște uși mari, frumoase, lucrate în fier ars, care însă se deschiseră la cea dintâi apăsare de clanță, alunecând fără niciun scârțâit.

— De laudă ăla care le-a uns! râse Măciucă. Parcă l-aș fi rugat eu.

— Acum pași de pisică și urechea ațintită la orice mișcare! Mergem încotro s-aude vorbă! le spuse banul Mărăcine. Mult a fost, puțin a rămas.

•

— Numai așa-ți poți scăpa viața dacă ții la ea, bane! spuse Danciu către acela pe care el îl credea Mărăcine, întrucât nu-l văzuse de când avea zece ani.

Răduțu, drept, în picioare, cu fruntea sus, legat de mâini, îi răspunse cu scârbă:

— Domnia-ta, boier Danciule, mă socotești atât de slab de virtute încât să doresc a-mi păstra viața, punând-o în primejdie pe a altora!? Atunci la ce bun să mai trăiesc?

La aceasta, Dionisie, care stătuse de-o parte lângă ușa înaltă de stejar a încăperii, grăi și el:

— Domnia-ta, bane, i-ai luat viața flăcăului meu acum șaisprezece ani!

— Cine l-a pus să se îmbrace în straiele regelui Carol Robert?

— Ca să-l scape de la moarte!

— Crezi, domnia-ta, boier Dionisie, că Basarab vodă dacă l-ar fi prins pe Carol Robert l-ar fi omorât? Amarnic te înșeli! Eu însumi l-am auzit pe vodă cerându-mi să mă port cu răposatul rege cu toată buna-cuviința și să i-l aduc nevătămat de-l voi prinde. Și doar domnia-ta cunoști prea bine sufletul lui Basarab vodă, deși îl urăști! Din altă parte pornește dușmănia domniei-tale pe Basarab vodă și altul e marele necaz ce te stăpânește: ai fi voit domnia, dar, de, aceasta nu-i de nasul oricui!

— Mă înfrunți, bane? Ia aminte că Dionisie nu s-a lăsat înfruntat de nimeni niciodată!

— Nu te lăsa nici acuma, boierule!

Și-atunci, Dionisie, cuprins de mânie oarbă, îl lovi pe Răduțu de două ori cu dosul palmei pe obraz.

— Ești în mâinile noastre, îi strigă Danciu înfuriat, și-l plesni cu sete peste ochi.

Răduțu scrâșni din dinți și-i scuipă în obraz, strigându-le:

— Ah, viteji de drumul mare, hodorogi mârșavi, loviți un om legat. Ptiu, vânzători de țară!

— Spune-ne unde și pentru ce te-a trimis Basarab vodă cu atâția oșteni?

— N-o să aflați de la mine nimica chiar de m-ați arde cu fierul roșu, fiare sălbatice! Unde mă duc știți de la fariseul acela de călugăr, iscoada voastră, dar ce am de făcut…

Și când cei doi boieri se apropiară din nou ca să-l lovească, Răduțu îi pocni în burtă cu picioarele de se încovoiară până la pământ.

Dionisie urlă frânt de durere:

— Călăul, să vină călăul!

Iar Danciu strigă ca scos din minți:

— Te-ai osândit singur, bane Mărăcine! Viața ta păcătoasă atârnă acum de un fir de păr.

— Iar a voastră de două fire! se auzi atunci un glas tunător de afară, și în aceeași clipită ușa sări într-o parte lovindu-se de zid, iar în sală pătrunseră cu o iuțeală nemaipomenită ostașii banului Mărăcine cu spadele în mâini, afară de Măciucă uriașul, care-și legăna ghioaga în dreapta, rânjind la cei doi bătrâni ce rămăseseră aiuriți de spaimă. Îndată Răduțu veni lângă fratele său de lapte râzând și plângând în același timp. Acesta îi tăie legăturile de la mâini și-i grăi cu glas mare:

— Eu sunt banul Mărăcine, boierilor! Așa-i că ați înghițit gălușca?

Danciu și Dionisie se traseră cu frică în ungherul cel întunecos al odăii. Banul tună din nou:

— Nu vă temeți acum! Acum nu! Dar mai târziu, dacă nu vă potoliți, vă spun: amarnic să vă temeți de mânia mea, că nu veți scăpa nici în gaură de șarpe. Nu-mi mânjesc eu spada cu sângele unor bătrâni plini de venin și cu mintea rătăcită. Am aflat de toate uneltirile voastre. Iubiți vrajba și vă place să băgați zâzanie! Vreți să stricați buna înțelegere și prietenie de acum dintre Ungaria și Țara Românească? Măria-sa regele Ludovic știu că nu cunoaște nimic din ce faceți voi acum, că de-ar ști, v-ar izgoni de îndată din țara lui. N-am vrut să fac zarvă și am ținut să descopăr cine-și îngăduie să oprească din drum o solie românească pentru Francia. Că altminteri nu știu câți din ostașii cu plată trimiși de voi întru întâmpinarea noastră s-ar mai fi întors să vă aducă răspunsul cuvenit! N-am timp de pierdut. Și așa mi-ați răpit o zi. Și să mai știți că pot avea și altfel de ac de cojocul vostru de berbeci bătrâni. Am să mă plâng domniței Clara de Dobîca, stăpâna acestui ținut, pețită de măria-sa Nicolae-Alexandru vodă, și am să-i spun cu ce vă îndeletniciți și cum vă purtați cu solii țării, unde ea va fi mâine doamnă. Și atunci să mai uneltiți dacă are să vă mai dea mâna. Iar acum cred că am vorbit destul ca să pricepeți ce trebuie. Hai, copii, înainte, la drum, că nu e vreme de odihnă în această noapte.

Boierii vânzători încremeniră fără să facă o mișcare cât de mică, uluiți de întorsătura lucrurilor și de năvala vorbelor rostite cu atâta dârzenie de banul Mărăcine. Și, după ce acesta plecase de mult, ei mai rămaseră încă vreme îndelungată așa, abia clipind și răsuflând din greu. Nu le venea a crede și nu se lămureau cum putuse acest tânăr boier să pătrundă în cetate, să treacă printre oștenii de pază și să ajungă neoprit de nimeni în casa unde ei se credeau tari și lipsiți de orice primejdie.

• CAPITOLUL V

Ni se arată vitejia oltenilor noștri, precum și câteva din meșteșugurile acestora în luptă, moștenite de la strămoșii lor daci și folosite acum cu mare câștig împotriva vrăjmașilor.

De la hotarul de răsărit al Franciei până la Chambord, un orășel plin de farmec, udat de micul râu Casson, călărașii români erau întâmpinați cu flori și îndemnuri de adevărată dragoste frățească. Se dusese vestea că o ceată de oșteni din Țara Românească vine să lupte alături de francezi. Războiul nu ajunsese până aici, căci se dădea în apusul țării, dar pretutindeni se simțea gheara necruțătoare a acestei nenorociri. În calea luptătorilor români nu ieșeau decât copii și bătrâni slabi, zdrențăroși și înfometați. Și peste toate acum se abătuse asupra Franciei altă nenorocire: ciuma venită din Florența, care făcea prăpăd în cei ce rămăseseră acasă. La Chambord, banul Mărăcine își opri oștenii la marginea orașului, scosese din sân un petic de mătase împăturit cu grijă, îl desfășură, dându-i-l lui Măciucă:

— Pune-l în vârful suliței, dragul meu prieten, steagul țării noastre, care acum poate să fâlfâie vesel, fără grijă, pe frumosul pământ al Franciei.

Și atunci, românii, cu lacrimi în ochi, cutremurați de dragoste pentru patria lor, văzură fluturând în vârful suliței steagul Țării Românești, roșu și albastru, având lucrat în înflorituri alese cu fir de aur un vultur cu crucea în cioc și coroana pe cap, și un leu, de asemenea cu coroană și ținând o spadă în gheare. Apoi Mărăcine își duse oștenii pe o câmpie vecină cu orășelul și le grăi:

— Iubiții mei frați și tovarăși de luptă, iată, ne-am apropiat de ținta lungii și grelei noastre călătorii. După câte ați aflat, luptele între franci și ostașii regelui Eduard al Angliei, cotropitorii pământului pe care ne aflăm, se dau acum lângă orașul Blois, în acest minunat ținut al Loarei. Măria-sa regele Filip de Valois al Franciei se găsește acum aproape împresurat și e la grea cumpănă. Până la Blois drumul nu e lung. Cei ce ne-au

întâmpinat la Chambord ne-au înfățișat locurile pe unde va trebui să mergem de aci înainte; cum trecem râul Loara, ne oprim în pădurea de lângă Blois și ne pregătim de luptă, căci dușmanii sunt la câteva sute de pași de noi. Dacă ni s-a cerut această mână frățească de ajutor, să fim mândri că o putem da. Iar sfințiile voastre, preacuvioși părinți, a sosit vremea să vă despărțiți de noi. Cătați să ajungeți cât mai degrabă la Charles de Valois și să-i spuneți că ne găsește în pădurea de lângă Blois.

Atâta spuse banul Mărăcine și oltenii izbucniră în urale de hăuleau văile și parcă apa râului se încreți mai repede în vălurele, iar frunzele fremătară mai grăbit.

•

Orașul Blois avea marea cinste, dar și adânca mâhnire să adăpostească jumătate din oastea franceză și pe regele său, Filip al VI-lea de Valois, care se retrăsese aici învins și împresurat de oastea regelui Eduard al III-lea al Angliei. Zilele și mai ales nopțile se scurgeau greu. Regele era zdrobit și pierduse orice nădejde de îndreptare. Bărbatul care-și merita pe deplin faima de mare viteaz și supranumele de „Îndrăznețul” voise de câteva ori să se strecoare singur afară din Blois și să pătrundă în tabăra dușmană cu gândul de a face o ispravă, oricare ar fi aceea, dar îl prinseseră ostașii lui, care îl iubeau ca pe un părinte și-l opriseră cu asprime chiar să-și primejduiască viața sa atât de prețioasă, fără de niciun rost.

— Dar ce vreți să facem? strigase regele Filip, să așteptăm moartea cu brațele încrucișate pe piept, ca niște nevolnici? Să nu încercăm nimic? Fără a-ți pune ființa în primejdie, biruință nu se poate afla în viață!

— Să mai avem răbdare și să mai așteptăm, maiestate! îi răspunsese nepotul său, Charles de Valois, gândindu-se la banul Mărăcine, pe care-l aștepta cu nerăbdare.

Și iată că deodată se iviră ca din senin cei doi preoți pe care-i trimisese în solie cu trei săptămâni în urmă.

— Binecuvântează, părinte Honoré, și spune-mi mai degrabă ce-ai făcut?

— Bacul Mărăcine vă așteaptă în pădurea de lângă Blois cu două sute cincizeci de călăreți tot unul și unul; și pot spune că unul dintre aceștia face cât zece.

Charles de Valois răsuflă ușurat și plin de fericire strigă:

— Nicio vorbă nimănui! Mă duc la el să ne înțelegem asupra celor ce urmează să facem. Păcat că-s atât de puțini însă.

Aici, părintele Honoré începu să râdă:

— Pe acești olteni, și pe banul Mărăcine eu i-am văzut la treabă, seniore de Valois, și vă spun cinstit că ne putem bizui pe ei!

— Am să-i văd în curând la luptă. Spune-mi pe unde te-ai strecurat în oraș, ca să plec și eu pe același drum!

— O galerie de mult uitată a vechii noastre mănăstiri te scoate afară din Blois tocmai în mijlocul unor ruine acoperite de tufe și bălării. Iar de-acolo până la pădure…

— Să mergem atunci.

— Dar mai înainte schimbați-vă straiele! Un oștean poate fi mai repede luat la ochi, decât un om de rând!

•

Pe partea dreaptă a râului Loara pădurea se întindea întunecoasă cât vedeai cu ochii de-a lungul apei, în apropierea orașului Blois. Cei două sute cincizeci de oșteni români, sosiți de câteva ceasuri, se adăpostiseră în grabă printre copacii bătrâni și se odihneau bucuroși că au ajuns în sfârșit la capătul acelui istovitor drum. Iar caii lor, de asemenea sfârșiți de vlagă, smulgeau smocuri de iarbă fragedă ce căptușiseră pământul reavăn și își scuturau capetele, nechezând ușor de parcă-și dădeau seama că nu trebuie să-i audă ureche dușmană. La marginea pădurii, în bătaia soarelui călduț de primăvară, banul Mărăcine și cei doi buni tovarăși ai săi de luptă, Răduțu și Măciucă, stăteau pe un trunchi de copac scorburos, prăbușit de furtună și priveau în zare, fără să scoată o vorbă. Când deodată se ivi la o sută de pași de ei, ca ieșit din pământ, un țărănuș ce li se părea cunoscut. Tustrei săriră drept în picioare, încruntându-se ca să-l vadă mai bine și să ghicească cine poate fi. Și Mărăcine, alergând spre el, strigă bucuros, uitând de orice supărare dinainte și cuprinzându-l în brațe pe acela a cărui soră pusese stăpânire pe toate gândurile sale:

— Charles de Valois!

— Banul Mărăcine! Repede în pădure să nu fim văzuți de cineva!

Și cei patru oameni se pierdură printre copaci.

— Cel dintâi lucru pe care ți-l spun, începu Charles, este că Maria te așteaptă cu nerăbdare! Apoi că Blois e ca și asediat de

angli. Grosul oștirii noastre este la Crecy, însă nu putem ieși din Blois decât primejduindu-ne viața. Și aici, la Blois, avem mulți oameni pe picior de luptă. Știi, bane, că dincolo de pădure sunt dușmanii? Mi se pare ciudat că până acum n-au intrat aici, în pădure și nu pricep de ce! Ce gânduri or fi având? Totul e să-i alungăm cât mai neîntârziat, ca să despresurăm Blois-ul. Altminteri nu știu ce se poate întâmpla; starea noastră este din cale-afară de grea: foametea și ciuma ne-au împuținat de tot.

— Dar Maria ce face și unde se află acum? întrebă îngrijorat banul Mărăcine.

— E bine și se află la Blois, unde sunt regele, regina și căpeteniile oștirii france. De aceea cei de la Crecy nu îndrăznesc să facă nimic fără a-l avea pe rege lângă ei.

— Înapoiază-te liniștit la Blois și fiți gata să săriți la cel dintâi semn al meu, care va fi un sunet prelung de corn ca la vânătoare. Anglii nu vor putea să vă mai împiedice să ieșiți din cetate, căci vor avea de furcă cu noi. Cu bine! Și spune-i Mariei… spune-i… ce te pricepi mai bine din parte-mi!

Cum plecă Charles de Valois, Mărăcine ținu un mic sfat cu oamenii săi și apoi se risipiră cu toții printre copaci și se apucară de lucru înainte de a cădea noaptea peste pădure, care era și așa destul de întunecoasă.

Îndată se auziră din mai multe părți ale pădurii zgomote de ferăstraie ce tăiau copacii și de hârlețe care scormoneau pământul.

•

Începuse a se crăpa de ziuă și zorile se revărsau încet peste ținutul din Blois, când, deodată, oștenii angli se treziră cu niște zgomote asurzitoare, însoțite de chiote prelungi, sunete de trâmbițe și bucium, vaiete ascuțite de cimpoaie, de ai fi zis că s-a mutat acolo o parte a iadului. Anglii, peste fire de uimiți că aud asemenea larmă venind dinspre pădurea pe care o știau goală, își îndreptară spre copaci vestitele lor puști cu iarbă ce aruncau foc la mare depărtare și se pregătiră de luptă. Dar, deodată, dinspre cortul din dreapta al pădurii, pe care-l aveau ei în față, năvăliră pe niște cai iuți ca focul osteni îmbrăcați ciudat și cu care ei nu mai avuseseră de-a face până atunci. Aceștia veneau vijelios spre angli, care, însă, își porniră de îndată călăreții spre ei, gata să-i ciocnească. Arunci, ceva ciudat și de necrezut se petrecu. Oștenii, înspăimântați parcă de mulțimea

anglilor, își struniră brusc caii și o luară la goană înapoi, îndepărtându-se de pădure cu o iuțeală nemaipomenită. Anglii, îmbătați de această ușoară izbândă asupra necunoscuților și fricoșilor vrăjmași, se luară după ei cu o iuțeală asemănătoare. Dar când socotiră că s-au îndepărtat destul și se aflau în câmp liber, ostașii se desfăcură în două și întorcându-se ca suflați de vânt îi prinseră la mijloc pe angli și începură lupta ca în țara lor. Cădeau dușmanii de pe cai ca smulși de nevăzute arcane și nu se mai ridicau de jos, sfârtecați sau striviți de copitele cailor.

Strigăte îngrozitoare de: „Pe ei, copii!” și „Dă-i, mă!” răsunau pe câmpul de luptă. Învălmășeala era cumplită. Și, iată că, năpristan, în fata anglilor, înnebuniți de groază, se ivi un voinic, desprins parcă dintr-un basm de uriași. O namilă cu o măciucă ce se rotea ca o morișcă, prăvălindu-i la pământ pe cei atinși de această groaznică și neobișnuită armă. Dar, în cele din urmă, ghioaga prietenului nostru se sparse în bucăți ce săriră ca niște așchii de trunchi. Un răget de mânie ieși din pieptul uriașului care, zărind un copac tânăr, pripășit cine știe cum în afara pădurii, îl smulse ca pe o buruiană și începu să dea cu el în dușmanii ce fugeau risipiți cu spaima în oase. Înfrânți, anglii rămași pe picioare o luară înapoi și se ascunseră în pădure. Dar aici groaza lor fu cu atât mai mare, cu cât nu se așteptau la primirea ce li se făcu. Copaci retezați de la rădăcină și care se țineau numai într-o pojghiță de coajă se prăbușiră asupră-le. În fuga lor afară din pădure se scufundară în gropi acoperite cu frunzișuri și crengi, întocmai unor capcane de vânătoare. Și peste zgomotul înfiorător al luptei, peste bubuitul puștilor cu foc, se auzi deodată prelung sunetul unui corn de vânătoare și, în clipita cealaltă, izbucniră pe porțile cetății Blois, date acum de perete, sau sărind de pe metereze, francii, în frunte cu regele Filip și cu celelalte căpetenii de oști. Bătălia fu și mai crâncenă. Anglii se retraseră în neorânduială și se îndepărtară cât putură mai repede, lăsând cai, puști și oameni pe câmpul de luptă și fugind spre Crecy, unde era grosul oștirii lor.

•

În sala cea mare a castelului din Blois, regele Filip al VI-lea de Valois, cel Îndrăzneț, sta de vorbă cu regina și cu tovarășii săi de luptă.

— În sfârșit, oftă din adânc, în sfârșit, pentru un timp cred că am scăpat de dușmani. Acum, în răgazul ce-l vom avea, mai

scurt sau mai lung, trebuie să ne pregătim cu mare grijă și să pornim spre Crecy, unde suntem așteptați de ai noștri de atâta vreme și cu atâta nerăbdare. Dar, mai înainte de asta, trebuie să mulțumim vitejilor care au luptat alături de noi. Unde sunt ei?

— Aici suntem, maiestatea voastră! se auzi un glas bărbătesc plăcut și pătrunzător.

În fața regelui se iviră vreo sută de oșteni români, având în frunte pe banul Mărăcine, care înainta surâzător.

— Dar eu aș dori să văd nu numai căpeteniile, ci și pe aceia care au luptat! grăi regele.

— Atâția am mai rămas, maiestate, din două sute cincizeci de oameni câți am pornit la luptă. Ceilalți au murit!

— Cum? strigă cu adâncă uimire Filip. Cum?! Cu o mână de oameni senoria-ta ai putut să faci asemenea minuni de vitejie?!

— Avem noi meșteșugurile noastre de luptă, maiestate, zâmbi banul Mărăcine, care nu se mai știu pe alte meleaguri.

— Dar cine ești și de unde vii, voinice?

— Eu sunt banul Mărăcine, din părțile oltene ale Țării Românești, pământ străjuit de munții Carpați și scăldat de apele Dunării.

— Și cum de vorbești așa de bine limba noastră?

— Am deprins-o din copilărie de la un preot catolic!

— Este plăcut pentru mine să aflu asemenea știri, viteazul meu prieten! Cum aș putea oare să-ți mulțumesc pentru măreața domniei-tale faptă?

Și regele își desprinse spada-i cu mâner de aur de la mijloc, întinzându-i-o banului Mărăcine și spunându-i, adânc mișcat:

— Primește în dar, rogu-te, nobile și viteazule Mărăcine, această spadă a mea ce nu s-a plecat în fața nimănui niciodată. Și socotește-te de astăzi înainte printre nobilii mei oșteni și prieteni!

— Maiestate, vă mulțumesc din suflet pentru marele și neprețuitul dar. E o aleasă cinste pentru mine să fac parte dintre oștenii Franciei. Eu, însă, după ce voi lupta până la ultima biruință asupra vrăjmașilor voștri, mă voi întoarce cu oamenii ce mi-au mai rămas în țara mea, unde sunt așteptat cu multă nerăbdare.

— Fericită țara ce are asemenea fii ca domnia-ta, bane Mărăcine! grăi regele. Și acum spune-ne orice dorință ai și pe care ți-o pot îndeplini, ca să fac aceasta cu drag!

— Mărite rege, spuse de astă dată cu sfială banul Mărăcine, știu că la curtea maiestății voastre se află domnița Maria de Valois, pe care am cunoscut-o în țara mea acum un an. Sunt tare nerăbdător s-o văd cât mai curând!

Regele se întoarse către regină și aceasta spuse, surâzând cu multă gingășie:

— Maria de Valois face parte dintre doamnele mele de onoare, bane Mărăcine! Vei fi condus de îndată la aceea pe care dorești să o vezi.

•

Oricât de mare meșter ar fi povestitorul, n-ar putea găsi cuvintele care să arate așa cum a fost într-adevăr întâlnirea dintre Maria de Valois și Vlad Mărăcine.

Când s-au văzut, au rămas mai întâi o clipită ca aiuriți. Apoi, amândoi deodată, ca la o poruncă neauzită și ca duși de două vijelii, s-au aruncat unul în brațele celuilalt, rămânând așa îmbrățișați. Numai lacrimile curgeau șiroaie pe obrajii aprinși de atâta dor.

În sfârșit, Vlad își desprinse iubita din brațe, o îndepărtă puțin și-i spuse înfiorat de dragoste:

— Să te văd, iubita mea! Te-ai schimbat mult?

— Am slăbit de dor!

— Și eu, nu?

Fata râse și răspunse șăgalnic:

— Pari un flăcăiandru așa, fără barbă!

— Are să crească precum a fost.

— Însă îți sade mai bine așa! Dar să ne așezam aici. Am auzit ce ai făcut pentru țara mea și nu știu cum să-ți mulțumesc!

— Ce pot dori oare mai mult decât să fii soția mea? De astă dată nici nu mai plec fără tine!

— Nici eu n-aș mai putea îndura despărțirea! Ce vei mai face acum?

— Aud că se pregătește lupta de la Crecy. Cu oamenii care mi-au mai rămas voiesc să vin și de astă dată în ajutorul fraților tăi. Apoi plecăm în Țara Românească!

— De-abia aștept! Tot timpul numai la asta m-am gândit. Are să-mi placă atât de mult! Dacă era după mine, aș fi rămas de atunci acolo pentru totdeauna!

— Știu. Și tu nici nu cunoști încă frumusețile Craiovei, grădinile ei uriașe, lacul din jurul ei, bogățiile din munții Olteniei!

— Am să le cunosc! Numai... și Maria se opri

— Numai ce?

— Numai... caută, dragul meu, să nu ți se întâmple ceva, că n-aș putea să mai îndur nimic rău și ar fi prea trist să-mi sfârșesc viața din această pricină.

— Am să te ascult. Dar, ca și odinioară, îți spun și acum: ar fi peste putință să nu iau parte și eu la bătălia ce se va da la Crecy. Oltenii mei abia așteaptă. Și apoi, pentru mormântul unui oștean căzut în luptă se găsesc destule flori și aici în Francia, ca și în Țara Românească.

•

Dar ziua bătăliei de la Crecy sosi mai repede decât o așteptau francii. Anglii, îndârjiți la culme că pierduseră bătălia de lângă pădurea de la Blois, porniră din nou la atac, punând în luptă toată oștirea ce se afla pe pământul Franciei. Și lupta s-a dat acum pe viață și pe moarte. Francii au fost copleșiți de numărul mult mai mare al anglilor și mai cu seamă de puștile lor aruncătoare de flăcări, care făceau prăpăd. Cu tot ajutorul românilor, începură să dea înapoi. Ca să-și îmbărbăteze ostașii, regele Filip cel Îndrăzneț făcea minuni de vitejie, secerându-și vrăjmașii și semănând moartea pe unde trecea pe calul său alb și luminos ca zorii zilei.

Înverșunați că le face asemenea grele pierderi, anglii lăsară totul la pământ și se hotărâră să isprăvească cu viteazul rege: să-l piardă sau să-l prindă. Și, cu spadele înălțate, porniră asupra lui. Deodată, regele, despărțit cu dibăcie de oamenii săi, se văzu înconjurat de trei oșteni vrăjmași. Fără să-și piardă cumpătul, Filip își struni calul, strângând frâul amarnic. Frumosul armăsar alb se ridică în două picioare și Filip se înălță deodată în scări, făcând roată cu spada în jurul lui și lovind de moarte pe doi dintre dușmani.

Dar alții le luară locul. Încolțit de astă dată, regele se simți pierdut. Și în aceeași clipită, din cumplita învălmășeală se auziră deodată două strigăte înspăimântătoare de luptă într-o limbă necunoscută de el: „Pe ei, copii!” și din grămadă se desprinseră doi călăreți: unul uriaș și altul ca un copil pe lângă acesta, care se năpustiră ca fulgerul asupra anglilor ce săriseră pe rege. În această scurtă luptă cel tânăr fu rănit și, cu umărul drept despicat, se prăvăli de pe cal. Furia uriașului nu mai cunoscu margini. Ghioaga în mâna lui părea dusă de vânt. Anglii picară

în jurul lui ca spicele secerate. Și când totuși un ostaș dușman fu gata să-l străpungă pe rege, uriașul se aruncă asupra lui și prinzându-l în brațe îl strivi de pământ ca pe o muscă. Regele era scăpat, înconjurat îndată de franci, aceștia-l scoaseră cu sila din luptă.

Apoi uriașul îl căută pe tânărul său tovarăș, îl luă pe umăr și fugi cu el la adăpost.

Bătălia de la Crecy fu pierdută de francii care se retraseră cu moartea în suflet însoțit de ostașii săi și de românii rămași după groaznica înfrângere. Philip de Valois sosi la castelul său din Broye sfârșit de osteneală. Aci bătu cu greu în marea poartă și răspunse sfârșit de osteneală și întristare și cu lacrimi în ochi la întrebarea oștenilor de pază:

— Cine e?

— Deschideți, deschideți, e nefericitul rege al Franciei!

•

De astă dată, banul Mărăcine, sau cum îi spuneau acum francii, marchizul de Ronsard, s-a înapoiat din lupta de la Crecy cu umărul drept despicat. Nici nu se mai putea ține pe picioare; a fost adus pe targă.

Maria era palidă ca o moartă; dar, deși zdrobită de durere, se stăpânea și, alături de medicul regelui; care fusese trimis în cea mai mare grabă, căuta să-și încurajeze iubitul.

Când banul Mărăcine deschise ochii din amețeala ce-l cuprinsese și-i pironi asupra ei fără să rostească un cuvânt, Maria îi luă mâna și-l mustră dulce:

— Așa te-ai cruțat, Vlade?

— Sunt eu destul de mâhnit că în această luptă l-am pierdut pe fratele meu Răduțu. Și viața regelui țării tale a fost în mare primejdie!

— Dar viața ta are pentru mine mai mult preț!

— Iată că am păstrat-o și pe a mea!

— Dar cum ești! Și când oare ai să mai fi precum ai fost?

Vlad îi strânse mâna cu dragoste și-i răspunse, încercând să zâmbească:

— Când am să mă vindec!

Dar rana viteazului marchiz de Ronsard, care era adâncă, se vindecă tare greu și lăsă urme. Anevoie putea să se urce pe cal și atunci abia dacă dădea un scurt ocol prin curtea castelului

său, pe care i-l dăruise regele Filip în ținutul Loarei. Obosea repede și rana îl durea groaznic la fiece mișcare oricât de mica.

Cei câțiva oameni ce-i mai rămăseseră din luptă îl așteptară un timp cu răbdare. Apoi, văzând că marchizul se înzdrăvenește cu greu, veniră într-o zi la el, în frunte cu Măciucă și spuseră cu sfială:

— Măria-ta, ne roade dorul de țară mai puternic ca orice!

— Și pe mine nu? Așa credeți voi?

— Dar ce ne facem, măria-ta! Noi trebuie să plecăm! Și așa am stat prea mult în Francia! Că de n-am pierit aci, în bătălie, apoi pierim de dorul țării. Nu mai putem și pace!

— Și ce doriți de la mine?

— Să ne îngădui să plecăm fără măria-ta. Și când vei putea călări sau merge într-o caleașcă vii și măria-ta!

— Ah, oftă banul Mărăcine, iubiții mei frați de arme, voi faceți să-mi sângere astăzi sufletul mai rău decât rănile ce le port încă în mine. Cum aș zbura și eu în țară, dar de m-aș încumeta să pornesc, cred că n-aș mai ajunge. M-aș stinge pe drum. Nu vreau să vă arăt cât de rău și de slăbit mă simt!

— Se cunoaște, măria-ta! Oricâtă dibăcie ai folosi ca să ne ascunzi asta, tot se cunoaște!

Banul oftă din nou și mai adânc și spuse cu lacrimi în ochi:

— Mergeți dar singuri, dragii mei! Și înainte de a pleca, voiesc să vă dau o carte pentru măria-sa Basarab vodă, cel de al doilea părinte iubit al meu după taica!

— Să trăiești, măria-ta! strigară oltenii. Mâine, în zori, pornim spre Țara Românească. Scrie dară cartea către vodă. Și să știi că te așteptăm să vii sănătos!

Și Măciucă, din înălțimea staturii sale, se plecă spre banul Mărăcine, îi luă mâna dreaptă ușor și i-o sărută cu multă grijă, de teamă să nu-l doară cumva. Iar când oștenii plecară împreună cu bunul său tovarăș de luptă de-a lungul atâtor ani, Măciucă se mai întoarse o dată către viteazul ban Mărăcine. Îl văzu zguduit de plâns și cu lacrimile șiroaie pe obrajii palizi și supți de suferință.